ÅRSKRÖNIKA 1996

1995 års byagille ägde rum på öspö 8 : 3 med hans Jönsson som värd.

Luciafirandet avhölls sedvanligt den 13 december 1995, i en helt fullsatt kyrka. De ansvariga för att denna tradition kan upprätthållas, och upprätthålls, så utomordentligt väl.
Det efterföljande luciakaffet på Äspöggården lockade rekordmånga deltagare, ett 70-tal stora och små.

Medan år 1994 avslutades med en av de mildaste julmånaderna på 20 år, var vintern 1995-1996 en av de längsta under efterkrigstiden. Vintern började redan i början av november 1995 och höll sedan Söderslätt i ett järngrepp till slutet av mars 1996.

Den stränga kylan ställde till med problem för betodlarna. När kung Bore gjorde sitt intåg i början av november, var 35 % av beskörden fortfarande oskördad. Trots detta blev betskörden i princip som beräknad, 360.000 ton socker mot prognostiserade 270.000 ton.

Folkmängden i Äspö minskade något under 1995. Den 1 januari 1996 fanns enligt SCB 148 invånare inom byns gränser.

Januari månad höll huvudet är kallt. För första gången sedan 1987 ställde isen till med problem i Öresund och de snabbgående mindre farkosterna mellan Sverige och Danmark fick tidvis ställa in verksamheten. Det var dock inte kallare än att den planerade utbyggnaden av cykelvägen mellan böste och smygehamn kunde påbörjas i slutet av januari. Den kom dock efter ett par veckor att ligga i träda ett antal månader. Nytt stycke

Om det var kallt i januari, så bar februari drag av istid, med en medeltemperatur på omkring tre grader under det normala! Från måndagen den 19 februari till onsdagen den 21:a var byborna i Äspö i princip insnöade. Snöplogarna for fram och tillbaka över slätten i tappra försök att hålla huvudvägarna öppna och fria. Från regementet i Ystad ryckte två bandvagnar ut för att hjälpa nödställda på Söderslätt.

Även om våren slog till några dagar i slutet av februari, så återvände dock vintern och blev kvar hela mars. Kylan höll i sig, och var värre var, grundvattnet sjönk och brunnarna sinade.

Räddningstjänsten fick redan i början av mars köra ut vatten till sinande brunnar. Faktum är att Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU), som i 25 år har mätt grundvattennivån i hela landet, aldrig mätt ett så dåligt tillflöde som under vinter-våren 1996. Skälet till detta var den förra sommaren 1995, men också den kraftiga tjälen under vintern 1995/1996 som hindrade regn och smältvatten att rinna ner i jorden.

Nåja, i mitten av april kom vårsådden igång, cirka två veckor försenad. Grundvattennivån fortsatte att sjunka och under april arbetade räddningstjänsten för fullt med att fylla brunnar runt om på slätten. Vinterns långa torrperiod kompenserades dock rejält under maj, då det regnade i genomsnitt två dagar av tre och nya regnrekord (Sturup 107 mm) uppmättes. Kylan fanns dock kvar, maj månad blev en av de kallaste på mer än 30 år, vi får gå tillbaka till maj 1965 för att hitta samma envisa kyla.

Vad är det nu det står i Bondepraktikan? Jo, ”Maj månad vårt och kal,l fyller bondens lada all”. Skulle det bli så 1996?

Även i juni blev våt och kall, dock inte så kall att det avhöll ett vilt storkpar från att häcka i Skåne, vilket är en historisk händelse. Kanske kommer vi åter att få se storkar häcka i de skånska bygderna? Våtmarkerna har byggts ut och från stork- projektet i Flyinge har sammanlagt 140 storkar så sakta börjat ta Skåne i besittning.

Äspö byaträff avhölls traditionsenligt i juni, närmare bestämt den 15:e. Efter en inledande samling i Äspö kyrka, med bland annat utomordentligt välljudande sång av tre ungdomar, varav en från Äspö anträddes färden till fotbollsplanen söder om Äspögården där många samlades till medhavd picknick. Att byalaget tillhandahöll ”rött och vitt” försämrade på intet sätt den goda stämningen.

Det av raps så gulfärgade Skåne, så typiskt i maj och juni, försenades i år några veckor på grund av den ihållande kylan. Dessutom är det numera mindre gult i Skåne, möjligen beroende på att det blivit mindre lönsamt att odla raps. Skörden blev ändå godtagbar.
Däremot har det synts ovanligt mycket röt! Vallmon har detta år inte bara blommat kring midsommar, utan fortsatt att oförtrutet blomma långt in på hösten.

När hösten närmade sig, blev det bara bättre och bättre. Värmen blev kvar och spannmålskörden blev näst intill rekordstor. Oktober gör sin entre och med den betupptagningen. Betorna tycks, om än kvalitativt något mindre, hålla hög sockerkvalitet.

Hur blev det då... Maj månad...? Vem skulle våga tvivla på bondepraktikan?
Det blev som di gamle sa: ”... fyller bondens lada all”.

I regionen pågår arbetet med Öresundsbron. Det vill synas som om arbetet går enligt plan och som om påverkan på miljön är marginell. Motorvägen mellan Malmö och Göteborg är nu helt utbyggd, medan den nya järnvägen mellan dessa två orter tycks dröja.

När värmen äntligen kom, blev den kvar!
Fortfarande denna sista tjänstgöringsdag för den skrivande Åldermannen, lyser solen - om än något blek - och endast ett par enstaka nätter den sista veckan har frosten nypet till.

Äspögården den 16 november 1996

Thorbjörn Levin
Ålderman

(nerskrivet efter originaltext, av Christel P Olsson, i september 2026)